

PA081: Programování numerických výpočtů

3. Nelineární rovnice o jedné neznámé

Aleš Křenek

jaro 2013

Formulace
problému a
příklad

Prostá iterace

Separace
kořenů

Půlení
intervalů

Newton

Seminewtonovské
metody

Sečny

Regula falsi

Domácí úkol

Polynomy

Shrnutí

Obecná formulace problému

- ▶ hledáme řešení rovnice

$$F(x) = G(x)$$

kde alespoň jedna z funkcí F, G není lineární

- ▶ víceméně všechny numerické metody jsou **iterační**
 - ▶ začínáme s odhadem řešení x_0
 - ▶ v každém kroku odhad postupně zpřesňujeme
- ▶ výpočet končí dosažením kritéria zastavení
 - ▶ dosáhli jsme dostatečně přesné aproximace řešení

Obecná formulace problému

- ▶ hledáme řešení rovnice

$$F(x) = G(x)$$

kde alespoň jedna z funkcí F, G není lineární

- ▶ víceméně všechny numerické metody jsou **iterační**
 - ▶ začínáme s odhadem řešení x_0
 - ▶ v každém kroku odhad postupně zpřesňujeme
- ▶ výpočet končí dosažením kritéria zastavení
 - ▶ dosáhli jsme dostatečně přesné aproximace řešení
- ▶ anebo
 - ▶ rovnice nemá řešení
 - ▶ použitá metoda pro danou rovnici nefunguje
 - ▶ špatně jsme odhadli x_0
 - ▶ dosáhli jsme falešného řešení
- ▶ žádná metoda není dokonale univerzální
- ▶ bez jisté analýzy vlastností rovnice se neobejdeme

Železniční příklad

Kolejnice délky $2d$ je ohnutá do oblouku tak, že její konce jsou ve vzdálenosti $2a$. Jaká je vzdálenost středu kolejnice od spojnice krajních bodů?

- ▶ označíme R poloměr oblouku, α úhel poloviny úseče, r hledanou vzdálenost
- ▶ platí rovnice

$$d = R\alpha \quad R \sin \alpha = a \quad r = R(1 - \cos \alpha)$$

- ▶ dosazením a jednoduchou úpravou

$$\frac{d}{a} \sin \alpha = \alpha$$

- ▶ hledáme **pevný bod** funkce
- ▶ kandidát na metodu **prosté iterace**

Metoda prosté iterace

- ▶ rovnice ve tvaru $x = f(x)$
- ▶ řešením je pevný bod funkce f
- ▶ počítáme opakovaně $x_{i+1} = f(x_i)$
 - ▶ až k dosažení kritéria konvergence

- ▶ rovnice ve tvaru $x = f(x)$
- ▶ řešením je pevný bod funkce f
- ▶ počítáme opakovaně $x_{i+1} = f(x_i)$
 - ▶ až k dosažení kritéria konvergence
- ▶ kdy a proč to funguje? - věta o pevném bodě

Je-li pro $K \subseteq \mathbb{R}$ funkce $f: K \rightarrow K$ kontrakce, tj. existuje $q \in (0, 1)$ tak, že $\forall x, y \in K: |f(x) - f(y)| \leq q|x - y|$, potom existuje $x^* \in K$ takové, že pro libovolné $x_0 \in K$ je x^* limitou posloupnosti $x_{i+1} = f(x_i)$.

- ▶ idea důkazu

$$|x_{i+1} - x^*| = |f(x_i) - f(x^*)| < |x_i - x^*|$$

Formulace
problému a
příklad

Prostá iterace

Separace
kořenů

Půlení
intervalů

Newton

Seminewtonovská
metody

Sečny
Regula falsi

Domácí úkol

Polynomy

Shrnutí

Metoda prosté iterace

Pro železniční příklad

- ▶ je zobrazení $\alpha \mapsto \frac{d}{a} \sin \alpha$ kontrakce?
- ▶ postačující podmínka

$$\forall x \in K: f'(x) < 1 \quad \text{tedy} \quad \cos \alpha < \frac{a}{d}$$

- ▶ $\frac{d}{a} \sin \alpha = \alpha$ bude mít řešení v $(\arccos \frac{a}{d}, \frac{\pi}{2})$

Metoda prosté iterace

Pro železniční příklad

- ▶ je zobrazení $\alpha \mapsto \frac{d}{a} \sin \alpha$ kontrakce?
- ▶ postačující podmínka

$$\forall x \in K: f'(x) < 1 \quad \text{tedy} \quad \cos \alpha < \frac{a}{d}$$

- ▶ $\frac{d}{a} \sin \alpha = \alpha$ bude mít řešení v $(\arccos \frac{a}{d}, \frac{\pi}{2})$
- ▶ implementačně velmi jednoduchá metoda
- ▶ zdánlivě velmi speciální případ
 - ▶ řešený problém lze často transformovat, aby splňoval podmínku kontrakce
- ▶ rychlost konvergence záleží na vlastnostech $f(x)$

- ▶ pro rovnici $F(x) = G(x)$ uvažujeme $f(x) = F(x) - G(x)$
- ▶ provedeme **separaci kořenů** $f(x)$
 - ▶ definiční obor $f(x)$ rozdělíme na intervaly $[a_i, b_i]$
 - ▶ v každém $[a_i, b_i]$ má funkce právě jeden kořen
 - ▶ $f(a_i)f(b_i) < 0$
 - ▶ f je na $[a_i, b_i]$ spojitá
- ▶ nepovede-li se separace dokonale, musíme být připraveni na následky
- ▶ vybereme vhodnou metodu hledání kořene na $[a_i, b_i]$
- ▶ stanovíme konkrétní podmínku ukončení

Formulace
problému a
příklad

Prostá iterace

Separace
kořenů

Půlení
intervalů

Newton

Seminewtonovská
metody

Sečny

Regula falsi

Domácí úkol

Polynomy

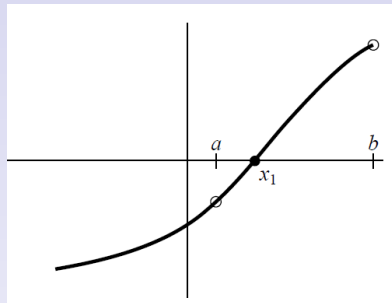
Shrnutí

Separace kořenů

Spojité funkce

- ▶ máme štěstí a f je spojitá, platí varianta **věty o střední hodnotě**

Je-li f na $[a, b]$ spojitá a $f(a)f(b) < 0$, existuje $x \in [a, b]$ tak, že $f(x) = 0$

Separace kořenů

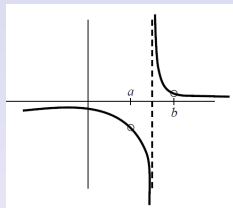
Nespojitá funkce

- ▶ není-li f spojitá, ale je ohraničená
 - ▶ „kříží“ osu x v bodě nespojitosti
 - ▶ numericky nerozlišitelné od kořene

Separace kořenů

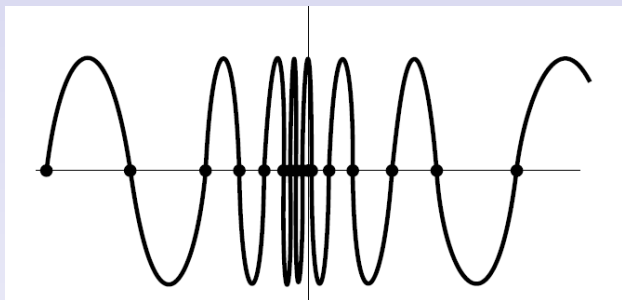
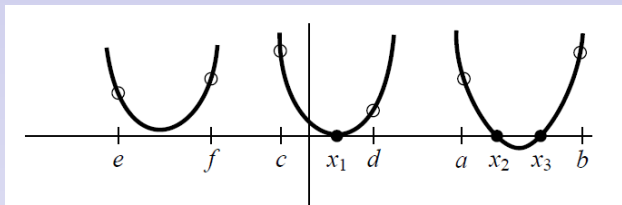
Nespojitá funkce

- ▶ není-li f spojitá, ale je ohraničená
 - ▶ „kříží“ osu x v bodě nespojitosti
 - ▶ numericky nerozlišitelné od kořene
- ▶ není-li ani ohraničená
 - ▶ např. $\frac{1}{x-c}$
 - ▶ některé metody najdou „kořen“ v c
 - ▶ snadno identifikovatelný problém

Separace kořenů

Patologické případy

Formulace
problému a
příklad

Prostá iterace

Separace
kořenů

Půlení
intervalů

Newton

Seminewtonovské
metody

Sečny

Regula falsi

Domácí úkol

Polynomy

Shrnutí

Separace kořenů

Praktický postup

- ▶ základní analýza vlastností f je nezastupitelná
 - ▶ netušíme-li vůbec, zdali má kořeny, kde jsou, kolik jich je atd., je problém zpravidla někde jinde

Separace kořenů

Praktický postup

- ▶ základní analýza vlastností f je nezastupitelná
 - ▶ netušíme-li vůbec, zdali má kořeny, kde jsou, kolik jich je atd., je problém zpravidla někde jinde
- ▶ algoritmus „look inward“ (NRC)
 - ▶ alespoň nahrubo známe interval, kde by kořen měl být
 - ▶ rozdělíme na n menších a postupně prohledáváme
 - ▶ v případě neúspěchu můžeme opakovat s větším n

Separace kořenů

Praktický postup

- ▶ základní analýza vlastností f je nezastupitelná
 - ▶ netušíme-li vůbec, zdali má kořeny, kde jsou, kolik jich je atd., je problém zpravidla někde jinde
- ▶ algoritmus „look inward“ (NRC)
 - ▶ alespoň nhrubo známe interval, kde by kořen měl být
 - ▶ rozdělíme na n menších a postupně prohledáváme
 - ▶ v případě neúspěchu můžeme opakovat s větším n
- ▶ algoritmus „look outward“ (NRC)
 - ▶ poslední zoufalý pokus
 - ▶ počáteční interval expandujeme exponenciálně na tu stranu, kde se funkce blíží k ose x
 - ▶ zpravidla funguje pro funkce, které mají pro $x \rightarrow \pm\infty$ opačné znaménko

Separace kořenů

Algoritmus „look inward“

```
void zbrak(float (*fx)(float), float x1, float x2, int n,
float xb1[], float xb2[], int *nb)
{
    int nbb,i;
    float x,fp,fc,dx;
    nbb=0;
    dx=(x2-x1)/n;
    fp>(*fx)(x=x1);
    for (i=1;i<=n;i++) {
        fc>(*fx)(x += dx);
        if (fc*fp <= 0.0) {
            xb1[++nbb]=x-dx;
            xb2[nbb]=x;
            if(*nb == nbb) return;
        }
        fp=fc;
    }
    *nb = nbb;
}
```

Separace kořenů

Algoritmus „look outward“

```
int zbrac(float (*func)(float), float *x1, float *x2)
{
    int j;
    float f1,f2;
    f1=(*func)(*x1);
    f2=(*func)(*x2);
    for (j=1;j<=NTRY;j++) {
        if (f1*f2 < 0.0) return 1;
        if (fabs(f1) < fabs(f2))
            f1=(*func)(*x1 += FACTOR*(x1-x2));
        else
            f2=(*func)(*x2 += FACTOR*(x2-x1));
    }
    return 0;
}
```

Metoda půlení intervalů

Princip

- ▶ začínáme se separovaným kořenem
 - ▶ pro daný interval $[a, b]$ platí $f(a)f(b) < 0$
- ▶ není-li $\frac{b-a}{2}$ přesně kořen, platí právě jedna nerovnost

$$f\left(\frac{b-a}{2}\right)f(a) < 0 \quad f\left(\frac{b-a}{2}\right)f(b) < 0$$

- ▶ interval rozpůlíme a pokračujeme rekurzivně
- ▶ metoda vždy dokonverguje ke kořeni nebo k singularitě
- ▶ je-li jich více, odhalí jen jeden

Metoda půlení intervalů

Konvergence

- ▶ je-li požadovaná přesnost ϵ , je třeba

$$n = \log_2 \frac{b - a}{\epsilon}$$

iteračních kroků

- ▶ **lineární rychlost konvergence**

- ▶ v každém kroku přibývá konstatně platných číslic přesnosti

- ▶ **kritéria ukončení**

- ▶ jsou-li a, b řádově srovnatelná, nemá smysl více iterací než než počet bitů mantisy
- ▶ v opačném případě opět musíme vědět, co chceme
- ▶ standardně se používá zastavení při velikosti intervalu

$$\epsilon \frac{|a| + |b|}{2}$$

kde ϵ je přesnost daného datového typu

- ▶ metoda je robustní ale relativně pomalá

Formulace
problému a
příklad

Prostá iterace

Separace
kořenů

**Půlení
intervalů**

Newton

Seminewtonovské
metody

Sečny

Regula falsi

Domácí úkol

Polynomy

Shrnutí

Metoda půlení intervalů

```
float rtbis(float (*func)(float), float x1, float x2,  
           float xacc,int *iter)  
{  
    int j;  
    float dx,f,fmid,xmid,rtb;  
    f=(*func)(x1);  
    fmid=(*func)(x2);  
    rtb = f < 0.0 ? (dx=x2-x1,x1) : (dx=x1-x2,x2);  
    for (j=1;j<=JMAX;j++) {  
        fmid=(*func)(xmid=rtb+(dx *= 0.5));  
        if (fmid <= 0.0) rtb=xmid;  
        if (fabs(dx) < xacc || fmid == 0.0) {  
            *iter = j;  
            return rtb;  
        }  
    }  
}
```

Formulace
problému a
příklad

Prostá iterace

Separace
kořenů

**Půlení
intervalů**

Newton

Seminewtonovská
metody

Sečny

Regula falsi

Domácí úkol

Polynomy

Shrnutí

Newtonova metoda

- ▶ také Newton-Raphsonova metoda
- ▶ odvozena z Taylorova rozvoje $x^* = x_i + \delta_i$

$$f(x_i + \delta_i) = f(x_i) + f'(x_i)\delta_i + \frac{f''(x_i)\delta_i^2}{2!} + \dots$$

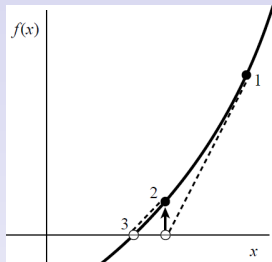
- ▶ zanedbáme vyšší derivace

$$\delta_i \doteq -\frac{f(x_i)}{f'(x_i)}$$

- ▶ opakujeme iterační krok

$$x_{i+1} = x_i - \frac{f(x_i)}{f'(x_i)}$$

- ▶ nutno spočítat i derivaci

Formulace
problému a
příklad

Prostá iterace

Separace
kořenů

Půlení
intervalů

Newton

Seminewtonovské
metody

Sečny

Regula falsi

Domácí úkol

Polynomy

Shrnutí

Newtonova metoda

Konvergence

- ▶ označíme x^* kořen, a ϵ_i odchylky $x_i - x^*$

$$x^* + \epsilon_{i+1} = x_{i+1} = x_i - \frac{f(x_i)}{f'(x_i)} = x^* + \epsilon_i - \frac{f(x_i)}{f'(x_i)}$$

tedy $\epsilon_{i+1} = \epsilon_i - \frac{f(x_i)}{f'(x_i)}$

- ▶ Taylorův rozvoj

$$0 = f(x^*) = f(x_i) - \epsilon_i f'(x_i) + \frac{\epsilon_i^2 f''(\xi_i)}{2!}$$

kde $\xi_i \in [0, \epsilon_i]$

- ▶ podělením $f'(x_i)$ a dosazením dostaneme

$$\epsilon_{i+1} = -\epsilon_i^2 \frac{f''(\xi_i)}{2f'(x_i)}$$

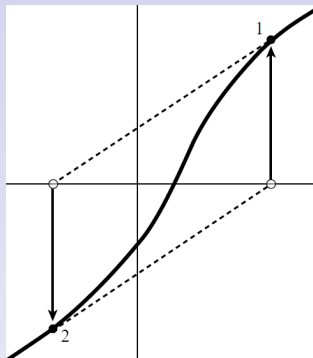
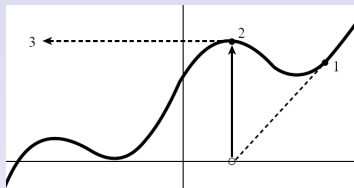
- ▶ kvadratická konvergence

- ▶ v každém kroku se zdvojnásobí počet platných číslic

Newtonova metoda

Nešvary

- ▶ špatná globální konvergence
 - ▶ velká citlivost na lokální vlastnosti f mimo kořen

- ▶ prakticky nepoužitelná sama o sobě
 - ▶ nutno kombinovat s jinými metodami
 - ▶ vhodná k „vyleštění“ nahrubo nalezeného kořene

Newtonova metoda

```
float rtnewt(void (*funcd)(float, float *, float *),
             float x1, float x2, float xacc)
{
    int j;
    float df,dx,f,rtn;
    rtn=0.5*(x1+x2);
    for (j=1;j<=JMAX;j++) {
        (*funcd)(rtn,&f,&df);
        dx=f/df;
        rtn -= dx;
        if ((x1-rtn)*(rtn-x2) < 0.0) {
            /* chyba, utekli jsme */
            return 0;
        }
        if (fabs(dx) < xacc) return rtn;
    }
    /* Příliš mnoho iterací */
    return 0;
}
```

Formulace
problému a
příklad

Prostá iterace

Separace
kořenů

Půlení
intervalů

Newton

Seminewtonovské
metody

Sečny
Regula falsi

Domácí úkol

Polynomy

Shrnutí

- ▶ výpočet derivace nemusí být možný nebo žádoucí
- ▶ aproximace

$$f'(x) = \frac{f(x + \delta) - f(x)}{\delta}$$

není vhodná

- ▶ potřebuji $2 \times$ vyhodnocení f , tj. rychlost konvergence jen $\sqrt{2}$
- ▶ malé δ - numerická nestabilita
- ▶ velké δ - nepřesnost
- ▶ **seminewtonovské metody** - aproximace derivace „uvnitř“
 - ▶ metoda sečen
 - ▶ metoda regula falsi

Formulace
problému a
příklad

Prostá iterace

Separace
kořenů

Půlení
intervalů

Newton

**Seminewtonovské
metody**

Sečny

Regula falsi

Domácí úkol

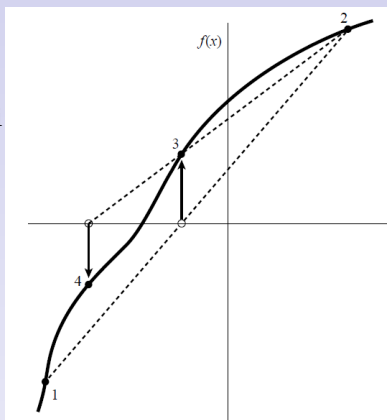
Polynomy

Shrnutí

Seminewtonovské metody

Metoda sečen

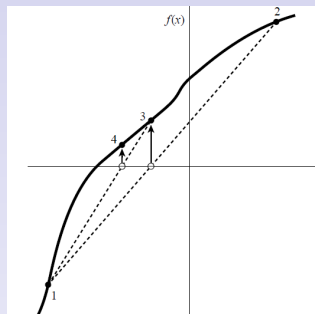
- ▶ derivace je aproximována směrnicí spojnice dvou odhadů
- ▶ vždy počítá s posledními dvěma odhady
- ▶ konverguje obecně rychleji
 - ▶ zlatý řez (1.618...)
- ▶ může porušit separaci kořene

Seminewtonovské metody

Regula falsi

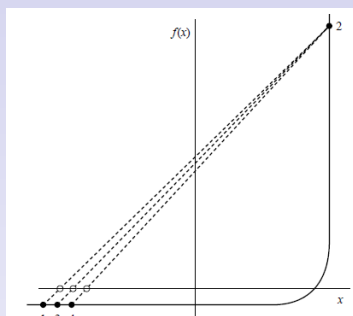
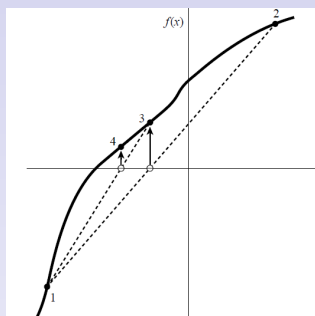
- ▶ důsledně zachovává separaci kořene
- ▶ v případě potřeby použije starší odhad

Seminewtonovské metody

Regula falsi

- ▶ důsledně zachovává separaci kořene
- ▶ v případě potřeby použije starší odhad

- ▶ v patologických případech pomalá konvergence

- ▶ patologické chování předchozích metod
 - ▶ jedním z důvodů je proložení přímkou
- ▶ idea Riddersovy metody - proložit exponenciálou

$$p(x) = a + be^{cx}$$

- ▶ potřebné 3 body x_0, x_1, x_2 , omezené na
 $x_1 - x_0 = x_2 - x_1 = d$
- ▶ $p(x) = 0$ v bodě

$$x_4 = x_0 + d \frac{\ln b}{\ln a} \quad \text{kde}$$

$$a = \frac{f(x_0) - f(x_1)}{f(x_1) - f(x_2)}$$
$$b = \frac{f(x_0) - f(x_1)}{f(x_0) - af(x_1)}$$

Formulace
problému a
příklad

Prostá iterace

Separace
kořenůPůlení
intervalů

Newton

Seminewtonovské
metody

Sečny

Regula falsi

Domácí úkol

Polynomy

Shrnutí

Riddersova metoda

- ▶ vyžaduje výpočet dvou logaritmů, příliš náročné
- ▶ nahrazeno aproximací

$$x_3 = x_0 + d \frac{u(3 + u^2)}{v(3 + v^2)} \quad \text{kde} \quad \begin{aligned} u &= \frac{b - 1}{b + 1} \\ v &= \frac{a - 1}{a + 1} \end{aligned}$$

- ▶ Ridders, C. *A new algorithm for computing a single root of a real continuous function*. IEEE Transactions on Circuits and Systems 26: 979-980, 1979.
- ▶ x_4 vždy spadne do $[x_0, x_2]$
- ▶ vybereme nejbližší z x_0, x_1, x_2 a dopočítáme třetí do stejné vzdálenosti
- ▶ rychlost konvergence $\sqrt{2}$
 - ▶ po krocích kvadraticky, ale vyžaduje dvojí vyhodnocení

Formulace
problému a
příklad

Prostá iterace

Separace
kořenů

Půlení
intervalů

Newton

Seminewtonovské
metody

Sečny

Regula falsi

Domácí úkol

Polynomy

Shrnutí

Brentova metoda

- ▶ půlení intervalu jako bezpečný základ
- ▶ proložení inverzní kvadratickou funkcí pro urychlení konvergence
 - ▶ x jako kvadratická funkce y
- ▶ opět tři aktuální body odhadu x_1, x_2, x_3 , výpočet vede na

$$x_3 = x_1 + \frac{P}{Q}$$

kde P, Q jsou vyjádřeny z x_1, x_2, x_3 a $f(x_1), f(x_2), f(x_3)$ elementárními aritmetickými operacemi

- ▶ algoritmus hlídá zejména $|Q| \gg 0$, jinak se vrací k půlení intervalů
- ▶ prakticky zřejmě nejuniverzálnější metoda
 - ▶ nejsou-li k dispozici derivace
 - ▶ neřešíme-li speciální případ, kde jiná metoda funguje lépe a/nebo rychleji

Domácí úkol

- ▶ implementujte řešení železničního příkladu probranými základními metodami
 - ▶ prostá iterace, Newton, půlení intervalů, sečny a/nebo regula falsi
 - ▶ vstupem je i požadovaná přesnost výsledku (vzdálenost středu od spojnice)
 - ▶ testujte na více různých vstupech
- ▶ pro každou metodu nalezněte co nejlepší separaci kořene/počáteční odhad
 - ▶ bezpečně - bude konvergovat
 - ▶ co nejlepší konvergence
- ▶ odevzdejte
 - ▶ implementaci ve svém oblíbeném programovacím jazyce
 - ▶ zhodnocení konvergence metod pro tento příklad
 - ▶ přiměřené komentáře k volbě počátečních hodnot

- ▶ speciální případ nelineární rovnice
 - ▶ lze aplikovat zjednodušená (rychlejší, přesnější) řešení
 - ▶ silnější sklony ke špatnému chování

Formulace
problému a
příklad

Prostá iterace

Separace
kořenů

Půlení
intervalů

Newton

Seminewtonovské
metody

Sečny

Regula falsi

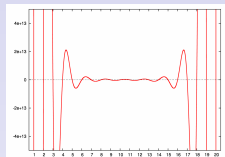
Domácí úkol

Polynomy

Shrnutí

- ▶ speciální případ nelineární rovnice
 - ▶ lze aplikovat zjednodušená (rychlejší, přesnější) řešení
 - ▶ silnější sklony ke špatnému chování
- ▶ špatná podmíněnost, např. Wilkinsonův polynom

$$w_n(x) = \prod_{i=1}^n (x - i)$$

- ▶ reálný polynom stupně n má n kořenů

Kořeny polynomů

Potenciální problémy

- ▶ násobné kořeny
 - ▶ derivace jsou nulové, selhávají Newtonova a seminewtonovské metody
 - ▶ sudě násobné kořeny nelze separovat
- ▶ kořeny mohou být komplexní, co s nimi?

Kořeny polynomů

Faktorizace kořenů

- ▶ pro reálný kořen

$$P_n(x) = (x - x_n)Q_{n-1}(x)$$

- ▶ pro dvojici komplexních kořenů

$$\begin{aligned}P_n(x) &= (x - (a + ib))(x - (a - ib))Q_{n-2}(x) \\ &= (x^2 - 2ax + a^2 + b^2)Q_{n-2}(x)\end{aligned}$$

Kořeny polynomů

Faktorizace kořenů

- ▶ pro reálný kořen

$$P_n(x) = (x - x_n)Q_{n-1}(x)$$

- ▶ pro dvojici komplexních kořenů

$$\begin{aligned}P_n(x) &= (x - (a + ib))(x - (a - ib))Q_{n-2}(x) \\ &= (x^2 - 2ax + a^2 + b^2)Q_{n-2}(x)\end{aligned}$$

- ▶ známe-li x_n , dokážeme spočítat koeficienty $Q(x)$

$$\begin{aligned}(q_0 + q_1x + \dots)(x - x_n) \\ = -x_nq_0 + (q_0 - x_nq_1)x + (q_1 - x_nq_2) + \dots\end{aligned}$$

a tedy

$$q_0 = -\frac{p_0}{x_n} \quad q_i = \frac{p_i - q_{i-1}}{x_n}$$

- ▶ analogicky opačným směrem, počínaje q_n

Kořeny polynomů

Faktorizace kořenů

- ▶ dvojité rekurentní formule, hrozí numerická nestabilita
 - ▶ vypočteme nepřesné koeficienty Q_{n-1} , použijeme k výpočtu Q_{n-2}, \dots
- ▶ stabilní chování
 - ▶ kořen s největší absolutní hodnotou, počítáme od q_0
 - ▶ kořen s nejmenší absolutní hodnotou, počítáme od q_n
- ▶ „leštění kořenů“
 - ▶ postupně nalezené kořeny chápeme jako aproximaci
 - ▶ použijeme v původním $P(x)$ např. do Newtonovy metody
 - ▶ příliš velká chyba může svědět leštění k jinému kořenu (lze ohlídat)

Kořeny polynomů

Přímočará metoda

- ▶ odchytíme reálný kořen dříve popsányi metodami
 - ▶ separace metodou pokusu a omylu
 - ▶ řešení zpravidla Newtonovou metodou
 - ▶ výpočet derivace polynomu je triviální
- ▶ provedeme faktorizaci, opakujeme pro další reálný kořen
 - ▶ zpravidla včetně „leštění“
- ▶ následně faktorizace kvadratických polynomů
 - ▶ Mullerova metoda - zobecnění metody sečen, aproximace parabolou
 - ▶ Bairstowova metoda - vede na Newtonovu metodu ve dvou dimenzích

- ▶ Laguerre
 - ▶ iterační hledání jednoho kořene včetně komplexních
 - ▶ triková manipulace s $\ln |P(x)|$ a jeho derivacemi
 - ▶ funguje i pro komplexní koeficienty
 - ▶ faktorizace a opakované použití
 - ▶ iterační krok lze použít k leštění
- ▶ Jenkins-Traub
 - ▶ propracovaná metoda, základ obecných knihoven
 - ▶ odvození vyžaduje 4 kapitoly v knize ...
- ▶ Lehmer-Shur
 - ▶ generalizace separace kořenů na kruhy v komplexní rovině

Formulace
problému a
příklad

Prostá iterace

Separace
kořenů

Půlení
intervalů

Newton

Seminewtonovské
metody

Sečny

Regula falsi

Domácí úkol

Polynomy

Shrnutí

Kořeny polynomů

Vlastní hodnoty matic

- ▶ vlastní hodnoty matice A jsou kořeny charakteristického polynomu

$$P(x) = \det |A - xI|$$

- ▶ lze zkonstruovat matici

$$A = \begin{pmatrix} -\frac{p_{m-1}}{p_m} & -\frac{p_{m-2}}{p_m} & \dots & -\frac{p_0}{p_m} \\ 1 & 0 & \dots & 0 \\ 0 & 1 & \dots & 0 \\ \vdots & & & \vdots \\ 0 & 0 & \dots & 0 \end{pmatrix}$$

jejíž charakteristický polynom je právě $P(x) = \sum p_i x^i$

- ▶ lze aplikovat metody hledání vlastních hodnot
 - ▶ zpravidla pomalejší ale celkově robustnější

- ▶ řešíme nelineární rovnice tvaru $F(x) = G(x)$ iteračními metodami
- ▶ redukce na hledání kořenů $f(x) = 0$
- ▶ separace kořenů je klíčová
 - ▶ nalezení intervalu, ve kterém leží právě jeden
- ▶ metoda půlení intervalů
 - ▶ robustní ale pomalá
- ▶ Newtonova metoda
 - ▶ rychlá konvergence
 - ▶ vyžaduje derivaci a dobrý počáteční odhad
- ▶ seminewtonovské metody
 - ▶ vnitřní aproximace derivace
 - ▶ metoda sečen, regula falsi
- ▶ pokročilé metody
 - ▶ aproximace funkce složitější křivkou
 - ▶ Ridders, Brent
- ▶ speciální metody pro polynomy